

ПРИЗВИЩЕ ТА ІМ'Я УЧНЯ/УЧЕНИЦІ

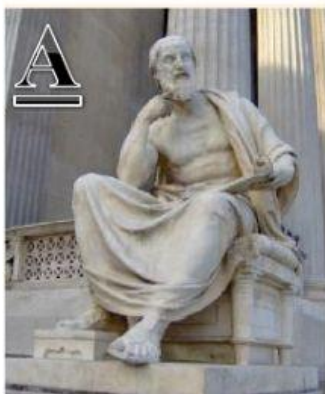
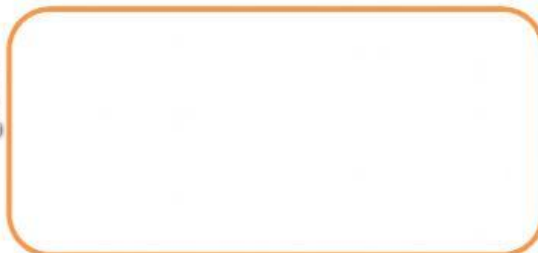
ТЕМА: Становлення історичної науки.

Визначте до якої з культурної пам'ятки належить відповідні відео фрагменти?

1

2

Відповідь

1-

2-

Ви вже знаєте, що історія – це наука про розвиток людства. Попри те що знання про минуле накопичувалися віддавна, наука історія досить молода. «Як же так?» – подумайте ви, пригадавши ім'я давньогрецького історика Геродота, якого на одному з перших уроків згадували як «батька історії», – і жив він дві з половиною тисячі років тому. Суперечності в цьому немає. Справа в тім, що в розвиткові історичної науки, як і будь-якої іншої, вирізняють два періоди.

Перший тривав дуже довго: від найдавніших спроб розповісти про події минулого до середини XVIII ст. Сучасні історики називають той період *донауковим*, бо історичне знання тоді було справою захоплених ентузіастів – придворних хроністів, мандрівників, письменників, мислителів. Традицію розповідати про минуле започаткував Геродот, який у дев'ятох книгах своєї «Історії» вперше подав загальний опис відомого тоді світу. Висвітлюючи перебіг греко-перських війн, він розповів про краї та народи, які воювали з персами. «Батьком історії» Геродота назвав римський оратор Цицерон. У Давньому Римі до написання історичних творів долучалися навіть імператори – зокрема згаданий у розповіді про календарі Юлій Цезар. Традиції Геродота розвивали римські історики Тит Лівій, Тацит, Светоній та інші. Про ставлення до минулого в Давньому Римі свідчить крилатий вислів Цицерона «Історія – наставниця життя». Саме так розуміли роль історичного знання в донауковий період і намагалися його накопичувати.

Досліджуючи минуле в донауковий період, дослідники керувалися власними зацікавленнями. Наприклад, поставивши собі за мету розповісти, «звідки пішла Руська земля і хто перший почав у ній княжити», чернець Києво-Печерського монастиря Нестор Літописець уклав літопис «Повість минулих літ». Ця книга складалася з коротких розповідей про важливі, на його думку, події в державі з центром у Києві «з року в рік». Крім історичних довідок, у літописі Нестор переповідав легенди й перекази про появу народів та їх розселення, узяті з інших книг, про заснування міст, військові походи й торгівельні угоди між київськими князями та візантійськими володарями. Когось із князів Нестор характеризував докладніше, а когось – лише побіжно згадував. Праця Нестора – цінне

ІСТОРИЧНА НАУКА ТА ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ •

історичне джерело, бо є першим на наших землях історико-літературним твором, у якому описано події і діячів минулого.

Що з тексту довідалися про розвиток історичної науки? • У чому вбачали цінність історії в донауковий період? • Як ви розумієте крилатий вислів Цицерона «Історія – наставниця життя»? Чи втратив він значення сьогодні? • Чому правителі держав часто опікувалися створенням історичних оповідей, а часом і самі бралися за цю справу?

Не забуваємо про фізичні вправи під час дистанційного навчання :)

ЧАРІВНЕ ПЕРО

Як швидко за роботою промайнула ніч! Самійло Величко відклав перо, підійшов до вікна, щоб укотре помилуватися пробудженням дня. Та шкода стало тихої ночі: вона подарувала йому спокій і працю. Тому й не відчиняв вікна, аби надовше затримувати зоряну полонянку. Але ранок вабив дедалі дужче. Самійло уявив, як крізь тумани променіє східний краєчок неба, народжуючи сонце, і таки не втримався – рвучко відчинив вікно.

Та що це? Замість ніжних зволжених променів до кімнати залетіло щось сиве, кошлате й страшне. Воно затулило собою ранок, сховало до широких кишень промінь світла й сіло в кутку.

– Хто ти? – запитав стурбований Величко.

– Твоя сліпота, – зареготала сива потвора. – Невже працюючи ночами, ти сподівався, що я забарюся?

Він знав раніше, що вона неодмінно прийде. Тому й поспішав, щоб закінчити великий літопис історії України. Але чому це сталося так швидко й несподівано?! У розпачі торкнувся очей. Гарячі повіки дрібно тремтіли, але те, сиве, нікуди не відходило.

Підійшовши до столу, напوماцки знайшов перо. Пригадалось, як малим хлоп'ям уперше взяв його до рук.

– Оце, козаче, буде твій найвірніший товариш, – ховаючи посмішку у вусах, мовив запорожець і простягнув малюкові перо. Хлопчик образився, скривив губенята й зайшовся плачем: його забавка порівняно з дарунками для інших була зовсім дитячою.

– Не годиться козакові плакати, – поважно мовив січовик. – Перо це надзвичайне. У вправних руках буде воно гострішим за шаблю».

Відтоді Самійло з пером не розлучався. Скільки літ служило воно йому вірою й правдою! Не зрадило ні під час навчання в Києво-Могилянській академії, ні тоді, коли отримав посаду в гетьманській військовій канцелярії. А тієї далекої ночі, коли словами «Передмова до читальника» відімкнув таємничі двері минулого, з пером сталося й справді щось неймовірне. Здавалося, воно вело за собою не тільки руку, а й думку, спонукаючи з усіма подробицями відтворювати на сторінках «Літопису» славу історію козацтва.

Що тепер твоя вправність, – сумно зітхнув Самійло, беручи перо. – Підступна хвороба назавжди розлучила нас.

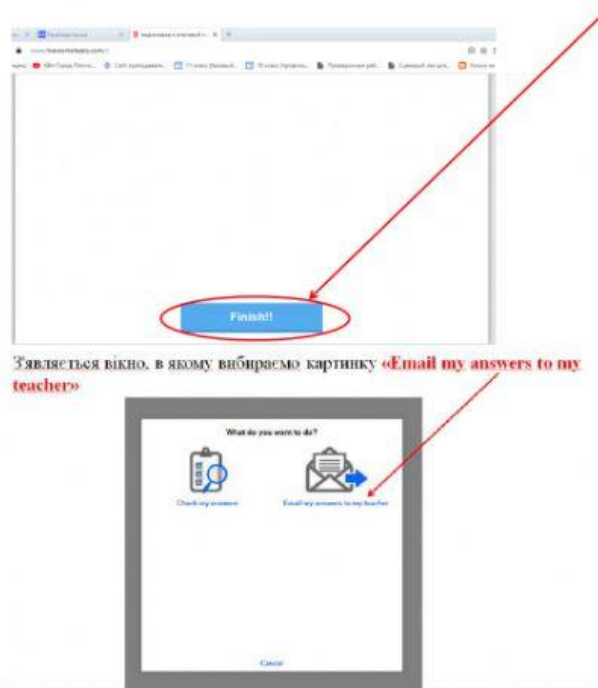
Та тільки-но перо відчуло дотик знайомих пальців, сталося диво: враз спалахнуло яскраве світло, відганяючи геть сиву потвору.

Отож здійснив свою мрію Самійло Величко: створив всепам'ятну книгу, де кожен рядок – свідчення звияжної слави козацької України. А що писана та книга чарівним пером, то й силу має дивовижну: хто прочитає її, той назавжди позбудеться байдужості до минулої рідної землі.

Науковий період у дослідженні минулого розпочався наприкінці XVIII – на початку XIX ст. – саме тоді з'явилися осередки професійних істориків. Вони розробили наукові методи аналізу історичних джерел, заклали підвалини галузей історії, зокрема й тих, про які ви дізналися на попередніх уроках, а саме: археології, спеціальних історичних дисциплін тощо. Накопичування та аналіз фактів про життя в минулому відбувалися відтоді за двома напрямками: історії окремих народів і країн та всесвітньої історії. Поступ історії як науки пов'язаний з розвитком інших наук.

На попередніх уроках ви згадували українських істориків – Миколу Костомарова, Володимира Антоновича, Михайла Грушевського, яким українська історична наука завдячує своїм становленням. Михайло Грушевський долучився до розбудови академічної науки: працюючи в Науковому товаристві імені Шевченка у Львові, він згуртував навколо себе сузір'я талановитих істориків. Їхні праці слугували орієнтиром для наступних поколінь дослідників. Академія наук як вища наукова установа була створена в Києві у 1918 р. Тих років сягає історія науково-дослідного інституту, що опікувався розвитком історії. Сьогодні це Інститут історії України Національної академії наук України.

Після того, як учень виконав завдання, слід в кінці листа натиснути **Finish**

«**Check my answers**» натискати не треба, програма і так покаже результати учневі при відправці. Після цього треба заповнити поля, які з'явилися і натиснути кнопку **Send**.

Головне вказати мою електронну адресу для отримання вашої роботи.

kord.igor@i.ua

What do you want to do?

Check my answers Email my answers to my teacher

Enter your full name: Шевченко Тарас

Group/level: 5-А клас

School subject: Історія

Enter your teacher's email or key code: kord.igor@i.ua

Send

Cancel